

ВПЛИВ ДІЇ ЧИННИКІВ НА ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ЗАХОДІВ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ефективність менеджменту енергозбереження промислового підприємства характеризується динамікою відповідних показників. І для того, щоб його оцінити, необхідно, насамперед, визначити чинники, що будуть впливати на зміну споживання енергетичних ресурсів на підприємстві.

Під чинником ефективного менеджменту енергозбереження розуміються дії, які є причиною зміни стану основних елементів виробництва і, як наслідок, позитивних або негативних змін показників енергоспоживання.

Під час оцінювання впливу певних чинників на доцільність та ефективність запровадження на промислових підприємствах енергозберігаючих заходів потрібно враховувати низку передумов (табл. 1).

Таблиця 1

Передумови оцінки впливу чинників на доцільність впровадження енергозберігаючих заходів [1, с. 88]

Передумова	Характеристика
Наявність у галузі підприємств з різним рівнем технічної оснащеності	наявність у цій галузі підприємств з різним рівнем технічної оснащеності, що закономірно призводить до різних значень показників собівартості та питомої капіталомісткості аналогічної продукції за різними підприємствами. За таких умов необхідно володіти інформацією про матрицю питомих витрат ресурсів на виробництво одиниці продукції за усіма видами цих ресурсів та усіма підприємствами галузі.
Наявність у галузі достатньо конкурентного ринку	У випадку, якщо ця умова не виконується (наприклад, існує лише один виробник-монополіст), то дія чинників, які сприяють запровадженню ресурсоощадних технологій, може бути істотно загальмованою.
Наявність у галузі механізмів швидкого встановлення рівноважної ціни на продукцію	У випадку високого рівня конкуренції на ринку, найбільш адекватним методом ціноутворення на продукцію є метод замикаючих питомих приведених витрат, тобто ціна одиниці продукції приймається на рівні питомих приведених витрат (ППВ) у того виробника продукції, для якого вони є найменшими

Аналіз дії певного чинника, який зумовлює швидкість та масштаби впровадження енергозберігаючих заходів на промислових підприємствах, повинен містити такі основні етапи (рис. 1) [2, с. 208]:

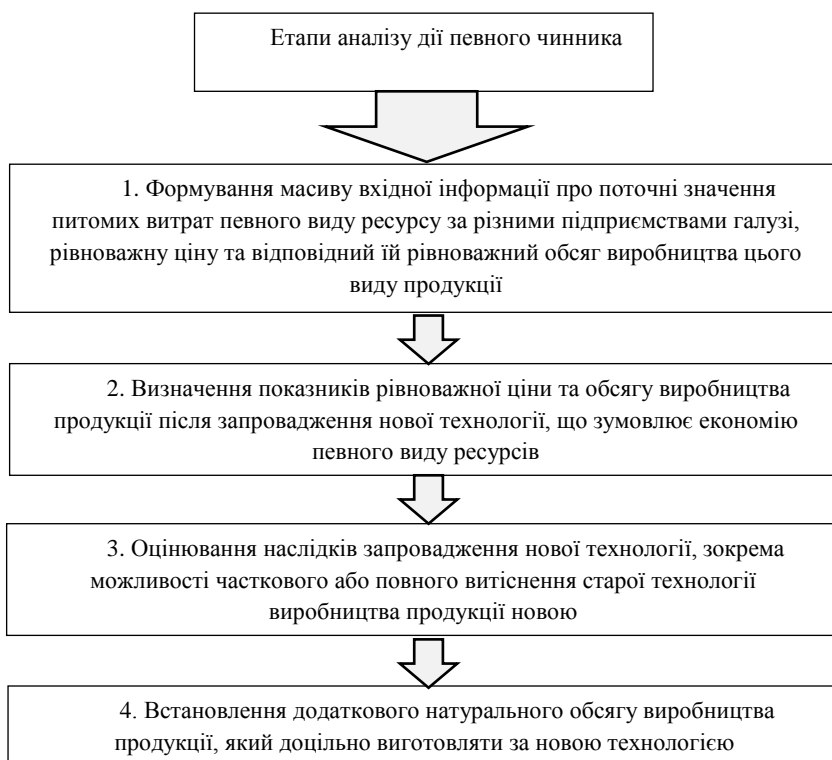

Рис. 1. Етапи аналізу дії певного чинника

Всі чинники, що визначають рівень розвитку менеджменту енергозбереження поділяються на зовнішні і внутрішні по відношенню до підприємства (табл. 2).

Одним із найбільш значних і таких, що прямо впливають на обсяг споживання енергії, є такий внутрішній чинник, як зміна обсягу виробництва окремих видів продукції.

Таблиця 2

Класифікація чинників ефективного менеджменту енергозбереження [3, с. 249]

Внутрішні чинники ефективного менеджменту енергозбереження		
Підвищення технічного рівня виробництва підприємства	Підвищення економічного рівня виробництва підприємства	Удосконалення організації виробництва і праці
<ul style="list-style-type: none"> – впровадження нової енергозберігаючої техніки; – впровадження нових енергозберігаючих технологій; – удосконалення діючої техніки і технологій; – поліпшення якості енергоресурсів, вибір параметрів енергоносіїв; 	<ul style="list-style-type: none"> – оптимізація структури споживання енергоресурсів; – оптимальний розподіл енергетичних навантажень; – використання вторинних енергетичних ресурсів; – удосконалення нормування, обліку і контролю за витратами енергії; – удосконалення системи економічного стимулювання раціонального використання енергії 	<ul style="list-style-type: none"> – поліпшення організації й структури виробництва; – максимальне завантаження енергоспоживаючого устаткування; – зміна обсягу виробництва окремих видів продукції; – скорочення витрат від браку;
Зовнішні чинники ефективного менеджменту енергозбереження		
<ul style="list-style-type: none"> – удосконалення законодавчого регулювання споживання енергії; – посилення впливу органів Держнагляду за споживанням енергії; – посилення ринкового впливу; – посилення соціального і екологічного значення економії енергії; – безперебійність енергопостачання 		

При збільшенні виробництва менш енергоємної продукції величина основного показника споживання енергії – енергоємності – зменшиться, а при значних структурних змінах може зменшитися і кількість споживаних енергетичних ресурсів. Наступним внутрішнім чинником, що здійснює значний вплив на обсяг споживання енергії є структура споживаних енергоносіїв. Тут найбільш важливе значення має їх ефективність, що залежить, насамперед, від якості енергії. При поліпшенні якості енергоресурсів зменшується кількість відходів і, відповідно, зменшується загальне їх споживання. Величезне значення має і підвищення рівня використання вторинних енергетичних ресурсів. Великого впливу на обсяг споживання енергетичних ресурсів надає має і технічний рівень виробництва, що обумовлюється цілим комплексом складових. Сюди, насамперед, потрібно віднести наявність досконалих енергозберігаючих технологій і сучасного устаткування [4, с. 126].

Існує також група зовнішніх чинників. До зовнішніх відносяться чинники, що не залежать від діяльності розглянутого підприємства. Вони розділяються в залежності від рівня управління промисловістю і характеру впливу на обсяг споживання енергії.

Всі фактори і зовнішні, і внутрішні тим або іншим способом впливають на ефективність менеджменту енергозбереження. У залежності від характеру цього впливу їх можна розділити на дві групи: екстенсивні й інтенсивні. Інтенсивний і екстенсивний шляхи підвищення ефективності енергоспоживання утворюються системою внутрішніх і зовнішніх, стосовно підприємства, комплексних і часткових факторів. Особливої уваги потребує група інтенсивних факторів. Вони виникають та формуються, зокрема, в результаті дій, пов'язаних з застосуванням якісно нових, більш досконалих способів використання енергії.

Список літератури:

1. Іскаков А.А. Енергоефективність національної економіки в контексті її еколого-економічної безпеки / А. А. Іскаков, І. М. Кобушко // Механізм регулювання економіки. – 2016. – № 3. – С. 88-96.
2. Співак, Я. О. Енергозбереження як фактор економічного зростання України / Я. О. Співак // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015. – № 10. – С. 208-210.
3. Маценко О. М. Економічні засади організації менеджменту з енергозбереження підприємств / О. М. Маценко, Д. М. Овчаренко // Економічний простір: збірник наукових праць. – 2014. – № 85. – С. 246–255.
4. Лір В. Е. Економічний механізм реалізації політики енергоефективності в Україні / В. Е. Лір, У. Є. Письменна. – К.: Ін-т екон. та прогнозів. НАН України, 2010. – 208 с.